

Konsertene til symfoniorkesteret i Donetsk starter tidligere enn før,

Spiller opp i krig

Til tross for at man kan høre bombene brake utenfor konsertsalen, har ikke symfoniorkesteret i beleirede Donetsk avbrutt sitt program på noe tidspunkt i løpet av den nesten to år lange krigen i Øst-Ukraina.



Av Jens Malling (tekst og foto), Donetsk

MUSIKK

Enkelte konsertgjengere hoster litt. Andre hysjer på barna. Den nesten helt fulle salen oser av tilbakeholdt forventning. Til tross for den utsatte stillingen byen Donetsk har i krigen i Øst-Ukraina, er det ikke noe i veien med etterspørselen etter sublim kunstneriske opplevelser.

De ukrainske regjeringsstyrkene står ute i forstedene. Dundring fra artilleriet kan vi høre utenfor døra av konsertlokalet. Men nå forteller ettermiddagens konferansier om stykket alle har ventet på: «Ave Maria» av den østerrikske komponisten Franz Schubert.

Beskjeden følges av en spent hvisking. Strykekvarsettens førstefiolinist, Vladimir Gamar, knipser på strenge. Sopranen Karina Amirkhanjan bidrar med strofer som får en ekstra vekt i den beleirede byen – en bønn om nåde og barmhjertighet:

«... la min bønn nå deg, at vi sover trygt til i morgen, selv om mennesker kan være grusomme. Å jomfru, se en jomfrus sorger, å moder, hør et barn i bønn! Ave Maria!»

Bli i kjole og hvitt

Applausen løfter seg opp under taket. En sjampanjekork skyter av sted. På en mottakelse bak scenen feirer musikerne den vel overståtte forestillingen og at den populære førstefiolinisten fylte 70 år tidligere i uka.

Midt i kaoset, frykten og uvissheten som har herjet innbyggerne i Donetsk siden krigen begynte for mer enn to år siden, utgjør dette et lyspunkt.

– Alle dere musikere er mine venner. Jeg er med dere, og dere er med meg. Det råder en så god stemning i orkesteret vårt. Vi hjelper hverandre og tar del i hverandres liv, sier

FAKTA

Krigen i Øst-Ukraina:

- Krigen i Øst-Ukraina har gått inn i sitt tredje år.
- Tross flere forsøk på å inngå en fredsavtale, fortsetter kampene mellom prorussiske separatister og ukrainske regjeringsstyrker.
- Opprørerne kontrollerer Donetsk og har gjort byen til hovedstad i statsdannelsen Folkerepublikken Donetsk.
- Ute i forstedene og i nærliggende provinsbyer krever skuddvekslinger og bombing dødsopfre stort sett hver dag.

Vladimir Gamar under en skåltale.

Det midlertidige festlokalet bugner av rekvisitter, speil og kasser av instrumenter. Den gråhårede og distingverte fiolinisten har løsnet på tversoversløyfa, men har fortsatt på seg kjole og hvitt.

I hele sitt liv har han spilt for Donetsk symfoniorkester. Da det brøt ut kamper mellom prorussiske separatister og ukrainske regjeringsstyrker i Donbass våren 2014, flyktet millioner av mennesker fra regionen – særlig fra Donetsk, som under hele krigen har vært på separatistenes hender.

Vladimir Gamar tenkte ikke på å forlate hjembyen eller orkesteret.

– Jeg var her hele tida. Jeg ville bli og spille. Ikke en eneste gang har vi avbrutt programmet vårt, sier han.

Senter for høykultur

Alle konsertene i den beleirede byen begynner tidligere enn normalt – ikke seinere enn klokka 16.

– Skuddvekslingene starter ofte om kvelden, så det kan være farlig for publikum å dra hjem da. Når vi begynner om ettermiddagen, blir det ikke problemer med portforbudet, som trer i kraft klokka 23, forklarer fiolinisten idet hans kone, Olga Gamar, strykekvarsettens cello, deler ut sjokolade og sjampanje.

Før krigen var symfoniorkesteret i Donetsk et sentrum for høykultur. Det tiltrakk seg en lang rekke utenlandske kunstnere. Men det interna-



STANDHAFTIG: 70 år gamle Vladimir Gamar spiller førstefiolin i symfoniorkesteret i Donetsk. Til tross for mer enn to års krigføring i og omkring byen har ikke strykekvarsettet avbrutt programmet en eneste gang.

sjonale samarbeidet lider på grunn av kampene.

– Tidligere kom det mange musikere til oss, blant annet fra Tyskland, Frankrike, Spania og Nederland. Sammen med tyskerne avholdt vi en Bach-festival, sier Vladimir Gamar, som savner forbindelsen til det internasjonale musikkmiljøet.

– Av og til kommer det noen musikere fra Russland, men det er sjelden. Vi føler oss veldig alene, sier han.

Ser mer samhold

Den to år lange isolasjonen til byen betyr at Gamar nå også

finner det tette samholdet fra ensemblet ute blant resten av innbyggerne.

– Tidligere var byen mer rå. Folk drakk ofte mye, eller de oppførte seg hensynsløst.

Men nå er det som om de har blitt en familie. På gatene, i trolleybussene, hvor man aldri så noe slikt før, hjelper folk hverandre. Slik var det aldri før.

Aldri. Jeg tror det skyldes den vanskelige situasjonen. Så mange er døde, reflekterer førstefiolinisten før han igjen vender oppmerksomheten mot selskapet, hvor flere gutulasjoner venter.

kultur@klassekampen.no

«Jeg var her hele tida. Jeg ville bli og spille»

FIOLINIST VLADIMIR GAMAR



BØNN: Sopran Karina Amirkhanjan synger førstefiolinist Vladimir Gamar til venstre.